

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE GEOGRAFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE GEOGRAFIE

TEZĂ DE DOCTORAT

AMENAJAREA ȘI VALORIFICAREA
TURISTICĂ A MASIVULUI ȘUREANU

~ REZUMAT ~

Coordonator științific,

Prof. univ. dr. COCEAN Pompei

Doctorand,

GAVRILĂ (VOICU) Florina

CLUJ-NAPOCA

2018

CUPRINS

Introducere	5
1. Epistemologia cercetării în domeniul turismului și al amenajării turistice.....	8
1.1 Baza teoretică a studiului.....	9
1.1.1 Evoluția opiniilor asupra conceptului de turism.....	10
1.1.2 Stadiul actual al conceptului de turism.....	12
1.1.3 Viziuni și tehnologii în procesul de amenajare turistică.....	16
1.2 Baza metodologică a studiului.....	23
1.2.1 Metode de inventariere a potențialului turistic	25
1.2.2 Metode de evaluare a potențialului turistic.....	27
1.2.3 Metodologia de analiză a informației turistice	30
1.3 Localizare, limite și relații spațiale.....	35
2. Masivul Șureanu- elemente geografice de specificitate	39
2.1 Elemente de geomorfologie ale Masivului Șureanu	39
2.1.1 Edificare tectonică	39
2.1.2 Mase materiale.....	41
2.1.3 Configurația geospațială.....	42
2.1.4 Indicatori morfometrici	44
2.2 Elemente climatice	50
2.2.1 Temperatura aerului.....	51
2.2.2 Precipitațiile atmosferice	53
2.2.3 Vântul și calmul atmosferic.....	56
2.2.4 Fenomene atmosferice deosebite.....	58
2.3 Elemente hidrologice.....	58
2.3.1 Apele subterane	58
2.3.2 Suprafețele lacustre	61
2.3.3 Rețeaua hidrografică.....	64
2.4 Elemente biopedogeografice	65
2.4.1 Solurile	66
2.4.2 Învelișul vegetal.....	70
2.4.3 Fauna	74

3. Potențialul turistic al Masivului Șureanu	76
3.1 Potențialul turistic natural.....	76
3.1.1 Potențialul morfoturistic.....	77
3.1.2 Potențialul turistic al climei.....	85
3.1.2.1 Indici bioclimatici.....	87
3.1.2.2 Domeniul schiabil.....	88
3.1.3 Potențialul turistic hidrografic.....	92
3.1.4 Potențialul turistic biopedogeografic.....	94
3.1.5 Turismul și protecția mediului.....	97
3.2 Potențialul turistic antropic.....	101
3.2.1 Edificii istorice	102
3.2.2 Edificii religioase.....	104
3.2.3 Edificii culturale și sportive.....	106
3.2.4 Edificii economice cu funcție turistică	107
3.2.5 Resurse turistice de factură etnografică.....	108
3.2.5.1 Satul și gospodăria țărănească	109
3.2.5.2 Ocupații tradiționale de bază.....	111
3.2.5.3 Meșteșuguri tradiționale	112
3.2.5.4 Elemente de folclor.....	115
3.2.5.5 Activități umane cu funcție turistică.....	116
3.2.5.6 Viața spirituală a comunității rurale păstrătoare de tradiții.....	118
4. Infrastructura turistică existentă.....	120
4.1 Infrastructura turistică de cazare și alimentație publică.....	120
4.1.1 Infrastructura turistică de cazare.....	120
4.1.2 Infrastructura turistică de alimentație publică	130
4.2 Infrastructura căilor de comunicație și a mijloacelor de transport turistice.....	133
4.2.1 Infrastructura de acces intra- și extraregională.....	133
4.2.2 Viabilitatea infrastructurii de acces	139
4.3 Infrastructura de agrement și cură	140
4.3.1 Infrastructura de agrement pentru sezonul cald.....	141
4.3.2 Infrastructura de agrement pentru sezonul rece.....	146
4.4 Dotările aferente servirii și informării turiștilor	149
5. Circulația turistică	153
5.1 Dinamica și dimensiunea generală a circulației turistice.....	153

5.2 Intensitatea circulației turistice	156
5.3 Sezonalitatea circulației turistice	159
5.4 Concluzii.....	161
6. Amenajarea și valorificarea turistică a Masivului Șureanu	163
6.1 Evaluarea și cuantificarea potențialului turistic al Masivului Șureanu.....	163
6.1.1 Metodologia de calcul a potențialului turistic al Masivului Șureanu	163
6.1.2 Evaluarea potențialului turistic natural.....	165
6.1.3 Evaluarea potențialului turistic antropoc.....	167
6.1.4 Evaluarea infrastructurii turistice existente	169
6.1.5 Gradul de accesibilitate al obiectivelor turistice la rețelele de transport	171
6.1.6 Estimarea potențialului turistic al Masivului Șureanu.....	177
6.2 Tipologia și caracteristicile amenajărilor turistice montane	179
6.2.1 Modele de amenajare turistică a stațiunilor montane din Europa.....	179
6.2.2 Modele de amenajare turistică a spațiilor montane din România.....	181
6.2.3 Situația actuală a amenajărilor turistice din Masivul Șureanu.....	183
6.2.4 Domeniul schiabil Șureanu.....	185
6.2.5 Studiu de caz: Analiza și evaluarea amenajărilor turistice existente în cadrul Domeniului Schiabil Șureanu (Zona Șureanu - Poarta Raiului - Luncile Prigoanei)	188
7. Baze și nuclee spațiale de amenajare turistică	206
7.1 Analiza pretabilităților de amenajare turistică a Masivului Șureanu. Analiza SWOT	206
7.2 Delimitarea zonelor și a arealelor turistice în funcție de repartitia teritorială a resurselor...210	
7.2.1 Forme de turism determinate de potențialul turistic natural	210
7.2.2 Forme de turism determinate de potențialul turistic antropoc.....	215
7.2.3 Regionarea turistică a Masivului Șureanu	218
7.3 Modele de amenajare și valorificare turistică a Masivului Șureanu.....	222
7.3.1 Amenajarea și valorificarea turistică complexă a cetăților dacice și a zonelor carstice, prin trasee tematice reprezentative.....	222
7.3.2 Amenajarea și valorificarea turistică a peșterilor	226
7.3.3 Amenajări pentru practicarea turismului recreativ	229
Concluzii.....	237
Bibliografie.....	242

CUVINTE CHEIE: Masivul Șureanu, amenajare turistică, valorificare, turism, infrastructuri turistice, potențial turistic, stațiuni turistice montane, domeniu schiabil.

1. EPISTEMOLOGIA CERCETĂRII ÎN DOMENIUL TURISMULUI ȘI AL AMENAJĂRII TURISTICE

1.1 Baza teoretică a studiului

La fel ca în toate științele, în domeniul geografic se caută acum, la începutul secolului XXI, mai mult ca oricând, o finalitate practică, o aplicare imediată a ideilor, soluțiilor și măsurilor propuse în urma analizelor de profil, studiul pur științific al unei regiuni spre exemplu nu mai prezintă interes decât pentru specialiștii breslei respective. Or, pentru a ne conforma caracterului pragmatic al epocii în care trăim, orice preocupare științifică trebuie să își demonstreze și justifice aplicabilitatea și necesitatea practică.

O astfel de aplicabilitate practică a Geografiei se regăsește în turism, indiferent dacă introspecțiile care tratează diferite aspecte ale sferei recreativ - educative au ca obiectiv principal de interes potențialul atractiv al unei regiuni, strategii de amenajare - reamenajare, valorificare sau studii de impact turistic.

1.2 Baza metodologică a studiului

Arsenalul metodologic utilizat în elaborarea actualului studiu include elemente logistice ale științei geografice interfațate de tema abordată: Geografia Turismului și în special a unei discipline componente a acesteia, și anume Amenajarea turistică, disciplină aflată într-o continuă perfecționare ca urmare a importanței acesteia în cadrul organizării antropice a spațiului geografic.

În acest capitol de metodologie au fost scoși în evidență pașii urmați pentru întocmirea unui studiu de amenajare și valorificare turistică, cu mențiunea faptului că repere metodologice au fost incluse, punctual, și în cadrul celorlalte capitole elaborate. Cele 4 etape de lucru – crearea bazei de date, documentarea pe teren, prelucrarea datelor și interpretarea rezultatelor, având ca finalitate redactarea propriu-zisă a tezei, au fost realizate în baza unor metode, tehnici și mijloace diferite.

1.3 Localizare, limite și relații spațiale

Un prim pas pentru atingerea dezideratului de amenajare și valorificare turistică superioară a Masivului Șureanu îl constituie delimitarea spațială corectă a acestuia. Limitele regiunii au fost

trasate și tratate în diferite studii de specialitate, fiecare dintre autori având propria opinie cu privire la acest aspect. În cazul de față, s-au luat în considerare delimitarea oferită de Trufaș V. și Trufaș C. (1976), Velcea Savu și Carpații Românești, fiind considerate adecvate dezideratelor de amenajare și valorificare turistică deoarece sprijină menținerea unității individualităților geomorfologice.

2. MASIVUL ȘUREANU - ELEMENTE GEOGRAFICE DE SPECIFICITATE

2.1 Elemente de geomorfologie ale Masivului Șureanu

Formațiunile geologice care compun fundamentul masivului sunt alcătuite predominant din șisturile cristaline ale domeniului Getic – Supragetic, alături de care apar, într-o proporție semnificativă, calcare și alte depozite sedimentare ale Pânzei Getice, fiecare dintre aceste roci condiționând procesele de modelare și implicit, variatele forme de relief care rezultă. Șisturile cristaline se extind pe cea mai mare suprafață din masiv, respectiv pe cca 87% din întreaga arie montană.

Decisive în creionarea personalității masivului Șureanu, chiar dacă se manifestă pe un teritoriu relativ restrâns (în raport cu suprafața masivului), sunt calcarele jurasic-aptiene (70 km²). În cadrul arealului pe care îl ocupă se dezvoltă o diferențiere morfografică foarte importantă pentru fenomenul turistic, marcată prin forme de relief dintre cele mai spectaculoase, diferite și inedite.

2.2 Elemente climatice

Pe baza analizei datelor primite de la stațiile meteorologice din arealele vecine (Țarcu, Păltiniș și Petroșani), valori pentru intervalul 1961-2013, s-a confirmat existența unui climat continental moderat în cadrul Masivului Șureanu, cu temperaturi medii multianuale cu valori de 4,9° C în etajul alpin și 7,3° C la Petroșani respectiv 7,8° C la Păltiniș, în etajul forestier și precipitații lunare medii cu valori maxime vara (peste 120 l/mp în luna iunie) și minime iarna (32 l/mp în luna ianuarie) în cadrul etajului forestier și valori cuprinse între 59,3 l/mp în martie și 144,4 l/mp în iunie în cadrul etajului alpin.

Stratul de zăpadă are însușiri diferite funcție de anumite caracteristici ale reliefului (altitudine și grad de insolație al suprafețelor). Astfel, în regiunile joase, stratul de zăpadă are caracter necontinuu, din noiembrie până în aprilie și grosime maximă de 15,3 cm. La altitudinea de 1400 m, stratul de zăpadă, cu o grosime maximă de circa 40 cm, se menține din octombrie până în mai. La înălțimi mai mari de 2000 m, zăpada are o durată de peste 200 de zile, iar grosimea medie atinge aproape un metru în luna februarie.

2.3 Elemente hidrologice

Valorificarea și amenajarea turistică a arealului este pozitiv influențată de bogăția resurselor de apă, din punct de vedere a posibilității alimentării cu apă a așezărilor și a infrastructurilor turistice, a posibilității trasării, de-a lungul văilor, a principalelor axe de comunicație, a caracterului de specificitate imprimat regiunii prin caracteristicile rețelei hidrografice și a suprafețelor lacustre și datorită atractivității resurselor hidrice, prin formele de relief dezvoltate de rețeaua hidrografică, peisajele spectaculoase și interesante datorate numeroaselor întreruperi de ritm oferite de gradul ridicat de fragmentare al teritoriului etc. Turismul cunoaște din acest punct de vedere condiții favorabile dezvoltării, beneficiind de o complexitate și bogăție extraordinară a elementelor atractive oferite de rețeaua hidrografică.

2.4 Elemente biopedogeografice

Pe lângă prezentarea tipologiei solurilor răspândite în perimetrul Masivului Șureanu, și implicit a caracteristicilor acestora, s-a individualizat, prin intermediul unor profile, corelația soluri-vegetație. Un alt aspect surprins în cadrul acestui subcapitol a constat în evidențierea modificărilor impuse de componenta edafică asupra modului de utilizare a terenurilor precum și elementele prin care se instituie rolul turistic al solurilor și al vegetației.

Faunistic, sunt importante de remarcat, în contextul valorificării turistice, prezența unor specii de interes cinegetic (urs, cerb, căprior, mistreț, jder, lup, vulpe), care se pot constitui într-o resursă complementară importantă pentru activitatea turistică a arealului studiat.

3. POTENȚIALUL TURISTIC AL MASIVULUI ȘUREANU

3.1 Potențialul turistic natural

Inventarierea potențialului turistic natural al Masivului Șureanu a evidențiat răspândirea inegală a elementelor acestuia, fiind creionate unele concentrări turistice cu o distribuție teritorială ușor observabilă, densitatea resurselor atractive crescând odată cu apropierea de zona montană înaltă, mai puțin antropizată a masivului. În urma prospectării tuturor resurselor atractive naturale, prin intermediul analizei diagnostic a teritoriului, s-au conturat resurse atractive variate în funcție de factorul genetic: puncte de belvedere, forme carstice de suprafață și de adâncime, peșteri și avene, rezervații geologice, lacuri și circuri glaciare, chei și defilee, climat montan favorabil desfășurării sporturilor de iarnă, domeniul schiabil, lacuri de acumulare, elemente biopedogeografice, fond de vânătoare și de pescuit sportiv sau prezența unor elemente

geomorfologice, geologice și paleontologice declarate pentru valoarea și unicitatea lor rezervații sau monumente ale naturii, care pot sta la baza dezvoltării turismului științific.

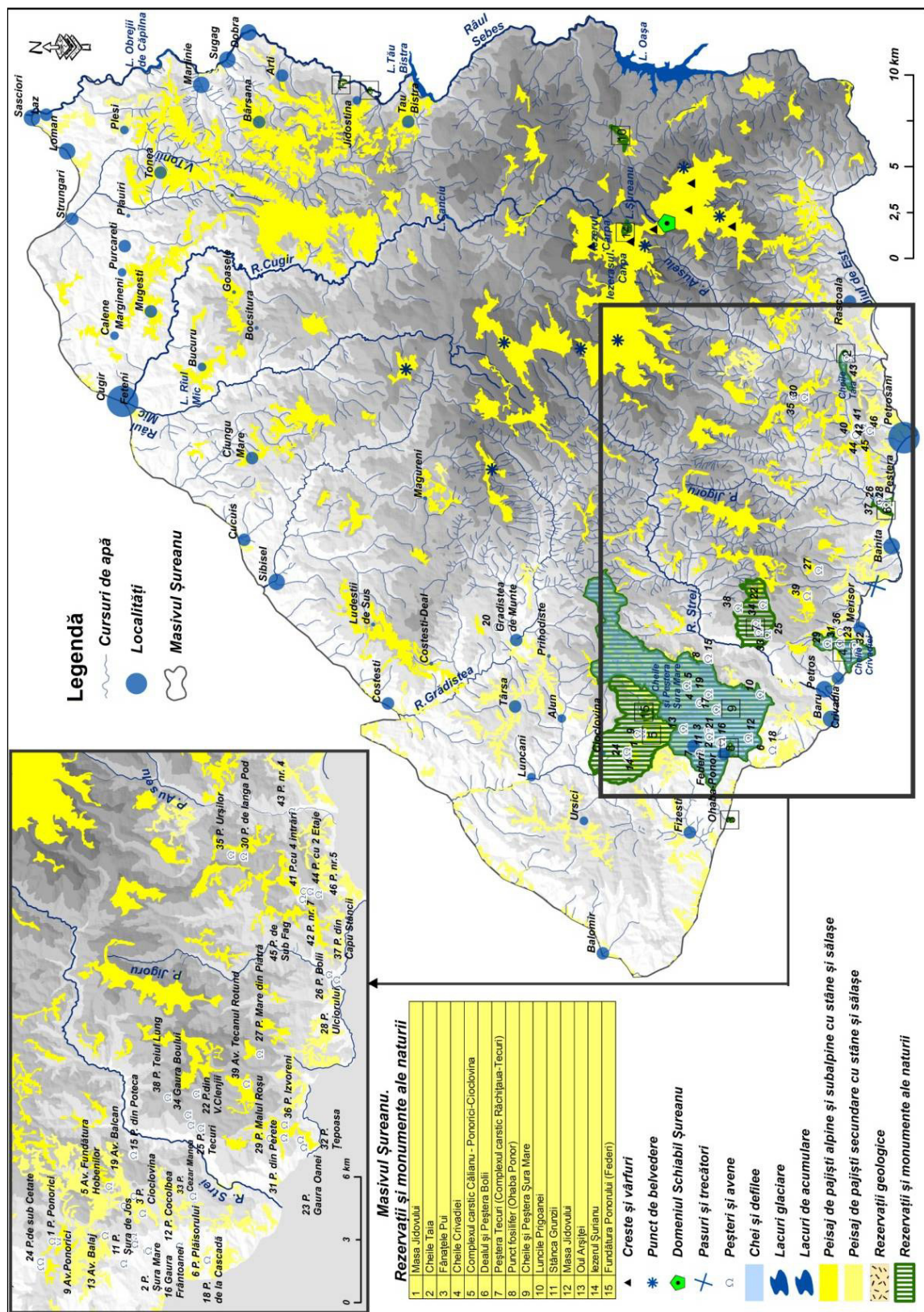

Figura 23. Masivul Șureanu. Potențialul morfoturistic

3.2 Potențialul turistic antropoc

Masivul Șureanu Potențialul turistic antropoc reunește o gamă largă și variată de edificii grupate și analizate în studiul de față în funcție de apartenența acestora la tipologii precum: edificii istorice, religioase, culturale, sportive, economice cu funcție turistică sau resurse turistice de factură etnografică.

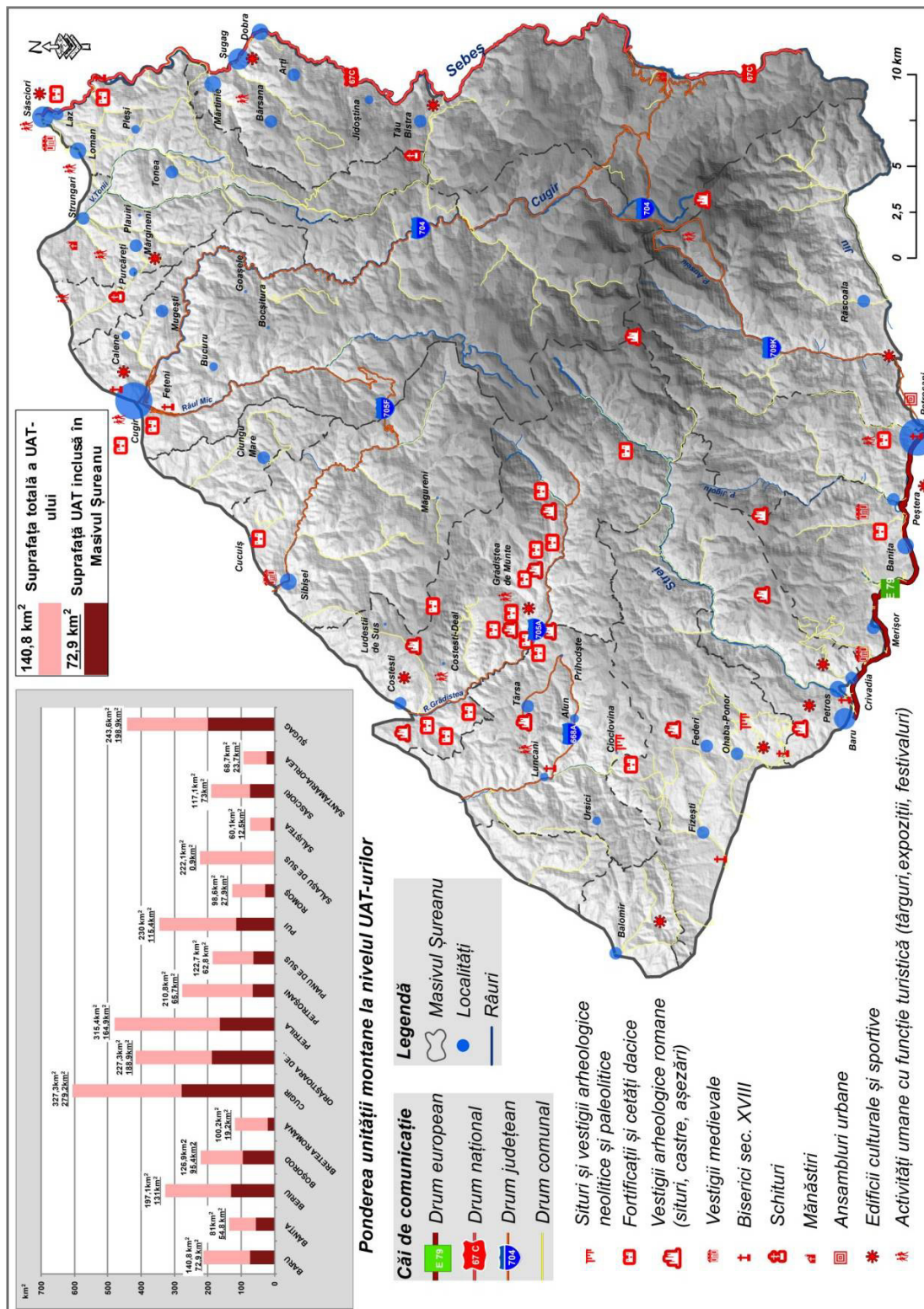

Figura 33. Masivul Șureanu. Potențialul turistic antropoc

Reprezentativ prin valoarea cultural-istorică, diversitate, posibilitatea de multiplicare, valoarea atractivă, nevoia de protecție și conservare, potențialul turistic antropoc prezintă interes și o valoare deosebită datorită impactului emoțional al experiențelor trăite de turiști.

Numărul total al monumentelor istorice (LMI, 2015) grupate în perimetrul Masivului Șureanu, atinge 67 de unități, fiind împărțite în 2 ansambluri, 36 monumente istorice și 29 de situri arheologice, 42 dintre acestea având importanță națională (categorie A) și 25 importanță locală (categorie B). În funcție de natura lor, monumentele pot fi clasificate în 52 monumente de arheologie (I), 14 monumente de arhitectură (II) și 1 monument memorial și funerar (IV).

4. INFRASTRUCTURA TURISTICĂ EXISTENTĂ

4.1 Infrastructura turistică de cazare și alimentație publică

În urma unei analize temeinice a situației existente în teren, capacitatea totală de cazare a Masivului Șureanu, la începutul anului 2018, depășește 4400 de locuri, cumulate în cadrul a 188 de unități de cazare, între care cel mai des întâlnite sunt pensiunile și cabanele în zonele rurale și hotelurile în cele urbane. Cel mai mare număr de unități de cazare la ora actuală se înregistrează în municipiul Petroșani (46 unități de cazare) și în UAT-urile bogate în resurse turistice: Șugag, Sălașu de Sus și Orăștioara de Sus (38, 18 respectiv 11 unități de cazare), la polul opus situându-se UAT-urile Săliște și Romoș (2 respectiv 1 unități de cazare). Gradul de confort este unul mediu, predominând unitățile de 2 sau 3 stele/flori. La o analiză mai detaliată a tipologiei și stării fizice a unităților turistice de cazare cele 188 structuri de cazare existente sunt departe de a acoperi cererea existentă, generând dificultăți în a reține turiștii în regiune.

Serviciile de alimentație le regasim preponderent în cadrul unităților de cazare, ca funcție secundară, în zona montană înaltă, iar pe măsură ce ne apropiem de extremitățile masivului, întâlnim tot mai multe unități de alimentație independente. Din totalul de 216 unități, cele mai frecvent regasite tipuri sunt restaurantele.

4.2 Infrastructura căilor de comunicație și a mijloacelor de transport turistice

Infrastructura de acces, rutieră și feroviară, a fost tratată sub aspectul unor concepte esențiale, de îndeplinirea cărora depinde dezvoltarea economică și implicit turistică a Masivului Șureanu: interconectivitate (ce a scos în evidență conexiunile externe și interne ale Masivului Șureanu), accesibilitate și viabilitate, aspecte ce au evidențiat calitatea drumurilor și lucrările de intervenție necesar a fi luate la nivelul infrastructurii.

Transporturile speciale din interiorul Masivului Șureanu sunt slab reprezentate numeric și din punct de vedere al diversității. Se desfășoară cu ajutorul a două teleschiuri și un telesaun, care se regăsesc în cadrul Domeniului Schiabil Șureanu. Deservesc cele 10 pârtii de schi din cadrul Domeniului Schiabil Șureanu, a căror lungime cumulează aproape 11000 metri.

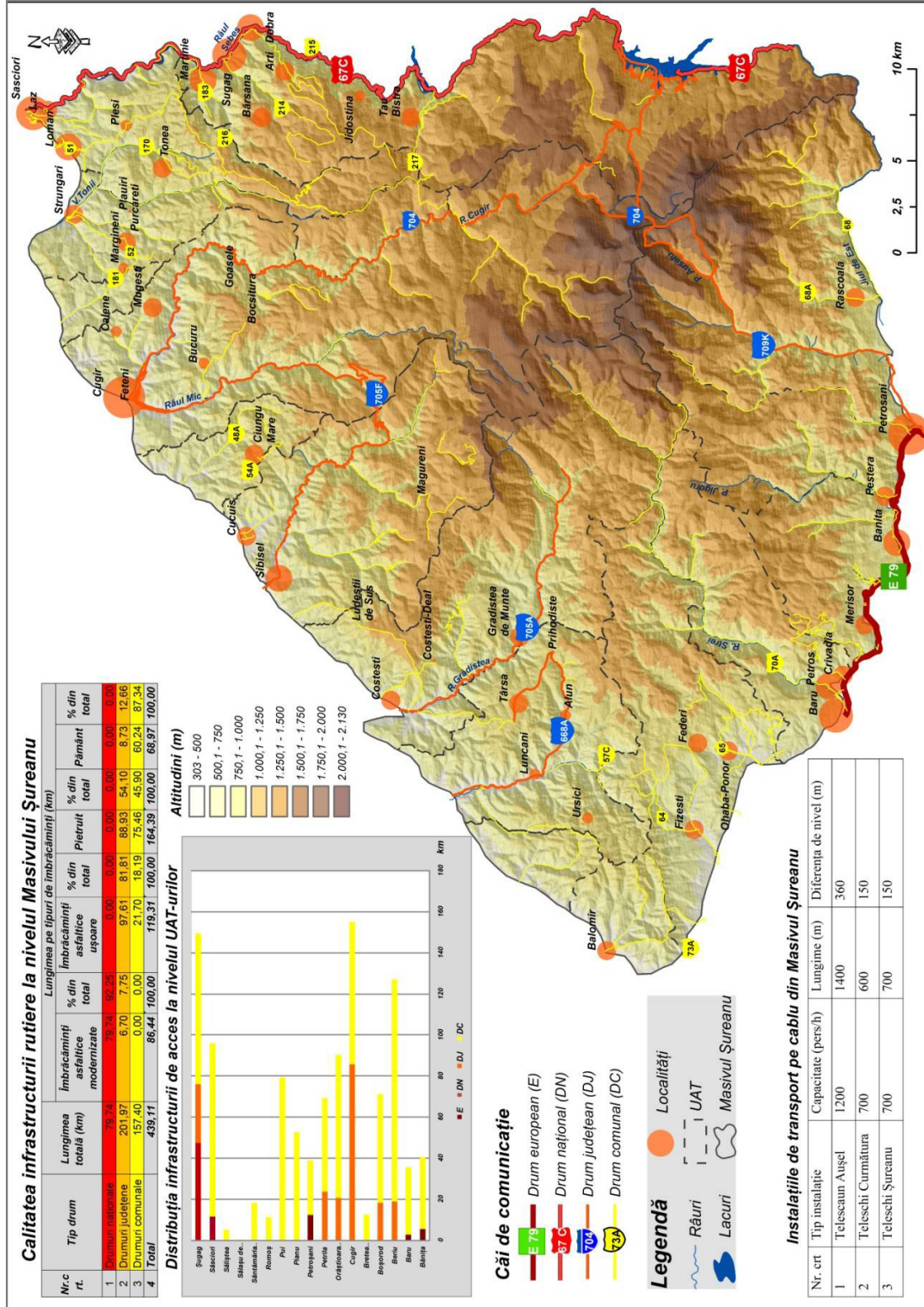

Figura 52. Infrastructura de acces din cadrul Masivului Șureanu

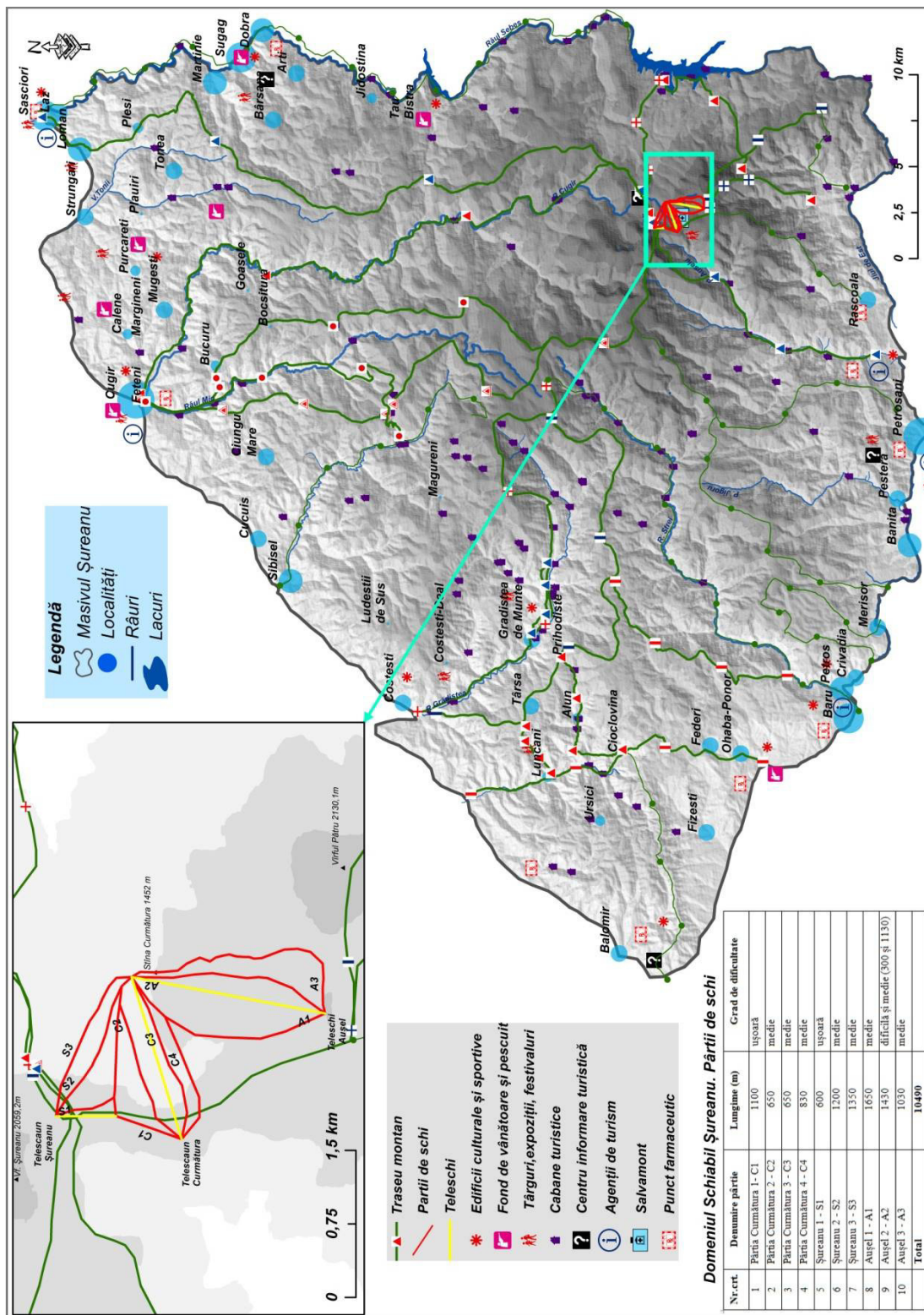

Figura 56. Masivul Șureanu. Infrastructura de agrement și servicii turistice

4.3 Infrastructura de agrement și cură

Infrastructura de agrement și cură se impune în perioada de iarnă prin pârtiile de schi, în cadrul domeniului schiabil Șureanu regăsindu-se un număr de 10 pârtii de schi omologate, de diverse dificultăți, cu o lungime de peste 10 km. Drumețiile montane constituie principala

atracție în perioada estivală, pe suprafața masivului regăsindu-se 24 de trasee turistice. Doar 6 dintre aceste trasee sunt omologate, fiind marcate și semnalizate corespunzător, celelalte prezintă deficiențe din acest punct de vedere.

4.4 Dotările aferente servirii și informării turiștilor

În urma analizei dotărilor aferente orientării și informării turiștilor, constând în amenajările și instituțiile sociale, culturale și economice care deservește turistul în perioada călătoriei și sejurului său, se constată existența unei semnalizări deficitare, insuficiență numerică și conținut informativ neinspirat selecționat.

5. CIRCULAȚIA TURISTICĂ

Analiza circulației turistice și a tendinței pieței turistice, sub aspectul unor indicatori precum dinamica, dimensiunea generală, intensitatea și sezonalitatea circulației turistice, este esențială în procesul de amenajare și valorificare turistică a Masivului Șureanu, datorită posibilității prezentării fenomenului turistic sub aspect numeric. Circulația turistică, în strânsă legătură cu oferta turistică existentă și calitatea serviciilor oferite, este deficitară la nivel regional, excepție făcând arealele turistice consacrate ale regiunii (Domeniul Schiabil Șureanu, Orăștioara de Sus – Costești, zona orașului Petroșani, Mănăstirea Oașa).

6. AMENAJAREA ȘI VALORIFICAREA TURISTICĂ A MASIVULUI ȘUREANU

6.1 Evaluarea și cuantificarea potențialului turistic al Masivului Șureanu

Acțiunea de amenajare și valorificare turistică a masivului Șureanu nu poate fi imaginată fără „realizarea unei estimări cantitative și calitative a resurselor inventariate” (Cocean P., Dezsi Ș., 2009). Astfel, pe baza metodelor de evaluare detaliate în capitolul dedicat bazei teoretice și metodologice a prezentului studiu, am realizat evaluarea potențialului turistic al Masivului Șureanu folosind o metoda proprie de analiză, care să corespundă obiectivelor demersului științific ales și să evidențieze valențele turistice ale Masivului Șureanu. Metoda folosește criterii de bază și subcriterii, iar atribuirea unor note valorice se face prin ponderare la un cumul total de 100 de puncte. Principalele criterii de evaluare luate în calcul au fost: potențialul turistic natural, potențialul turistic antropic, infrastructura specific turistică și accesibilitatea obiectivelor turistice la rețelele de transport. Fiecăruia dintre aceste patru criterii principale i-a fost acordat un punctaj maxim de 25 puncte, astfel încât suma totală maxim posibilă să fie de 100 de puncte.

se va stabili direcția/direcțiile de dezvoltare și amenajare turistică și formele de practicare a turismului adecvate.

Valoarea potențialului turistic al Masivului Șureanu rezultat în urma acțiunii de evaluare (52,81 puncte) a permis realizarea unei clasificări a UAT-urilor în funcție de potențialul turistic deținut: (1) UAT-uri cu valoare turistică foarte scăzută, (1) UAT-uri cu valoare turistică scăzută, (4) UAT-uri cu valoare turistică medie, (4) UAT-uri cu valoare turistică ridicată, (3) UAT-uri cu valoare turistică foarte ridicată și (3) UAT-uri marcante pentru regiunea de studiu.

Analiza pe componente separate a evidențiat punctele forte sau sensibilitățile fiecărui UAT analizat. Astfel, se conturează UAT-uri bogate în resurse turistice dar care prezintă deficiențe în privința accesibilității și a infrastructurii turistice (Șugag, Orăștioara de Sus, Cugir) sau UAT-uri care dispun de infrastructuri turistice și de comunicație calitative dar sunt sărace în atracții turistice (Beriu, Bretea Română).

6.2 Tipologia și caracteristicile amenajărilor turistice montane

Principalele amenajări turistice montane din cadrul masivului Șureanu constau în stațiunile turistice Domeniul Schiabil Șureanu, Luncile Prigoanei și Poarta Raiului. Pentru analiza infrastructurilor turistice existente au fost luate în considerare 7 teme principale de analiză, care tratează principalele elemente ale infrastructurii turistice specifice amenajării și o parte referitoare la propunerile pentru dezvoltarea amenajărilor turistice existente.

Tabelul 51. Fișa de cuantificare a amenajărilor turistice

	Domeniul Schiabil Șureanu	Punctaj
1	Baza de cazare	6,09
a	Structura bazei de cazare	2,5
b	Gradul de confort	1,09
c	Capacitatea bazei de cazare	2,5
2	Baza de alimentație publică	8,75
a	Structura bazei de alimentație	0,5
b	Gradul de confort al unităților de alimentație	1,25
c	Capacitatea bazei de alimentație	6,5
d	Profilul și specificul unităților de alimentație	0,5
3	Baza de agrement și petrecere a timpului liber	18
a	Structura bazei de agrement	9,5
b	Domeniul schiabil	7,5
c	Instalații de transport pe cablu	1
d	Zonele litorale și plajele	0
4	Baza de reuniuni și conferințe	0,75
	Baza de reuniuni și conferințe	0,75
5	Amenajări pt informare și servicii turistice	3,5
	Amenajări pt informare și servicii turistice	3,5
	Valoarea amenajărilor turistice	37,09

Se constată că, în afară de prezența pârtiilor de schi și a potențialului turistic natural generos, deficiențele la nivelul infrastructurilor turistice se manifestă pe toate planurile, de la baza de cazare la amenajările pentru informare și servicii turistice. Potențialul turistic natural nu este valorificat așadar eficient prin intermediul infrastructurilor turistice, dar situația poate fi corectată cu ajutorul inițiativelor potrivite.

7. BAZE ȘI NUCLEE SPAȚIALE DE AMENAJARE TURISTICĂ

7.1 Analiza preabilităților de amenajare turistică a Masivului Șureanu. Analiza SWOT

Atributele unui teritoriu preabil acțiunii de amenajare și valorificare turistică sunt întrunite din perspectiva unor elemente precum bogăția potențialului turistic, gradul de accesibilitate, infrastructurile turistice existente, prezența domeniului schiabil, toate concurând la afirmarea Masivului Șureanu ca destinație turistică complexă și funcțională. Rezultatele analizei SWOT și concluziile identificate la nivelul componentelor analizate confirmă posibilitatea de afirmare ca destinație turistică consacrată a Masivului Șureanu.

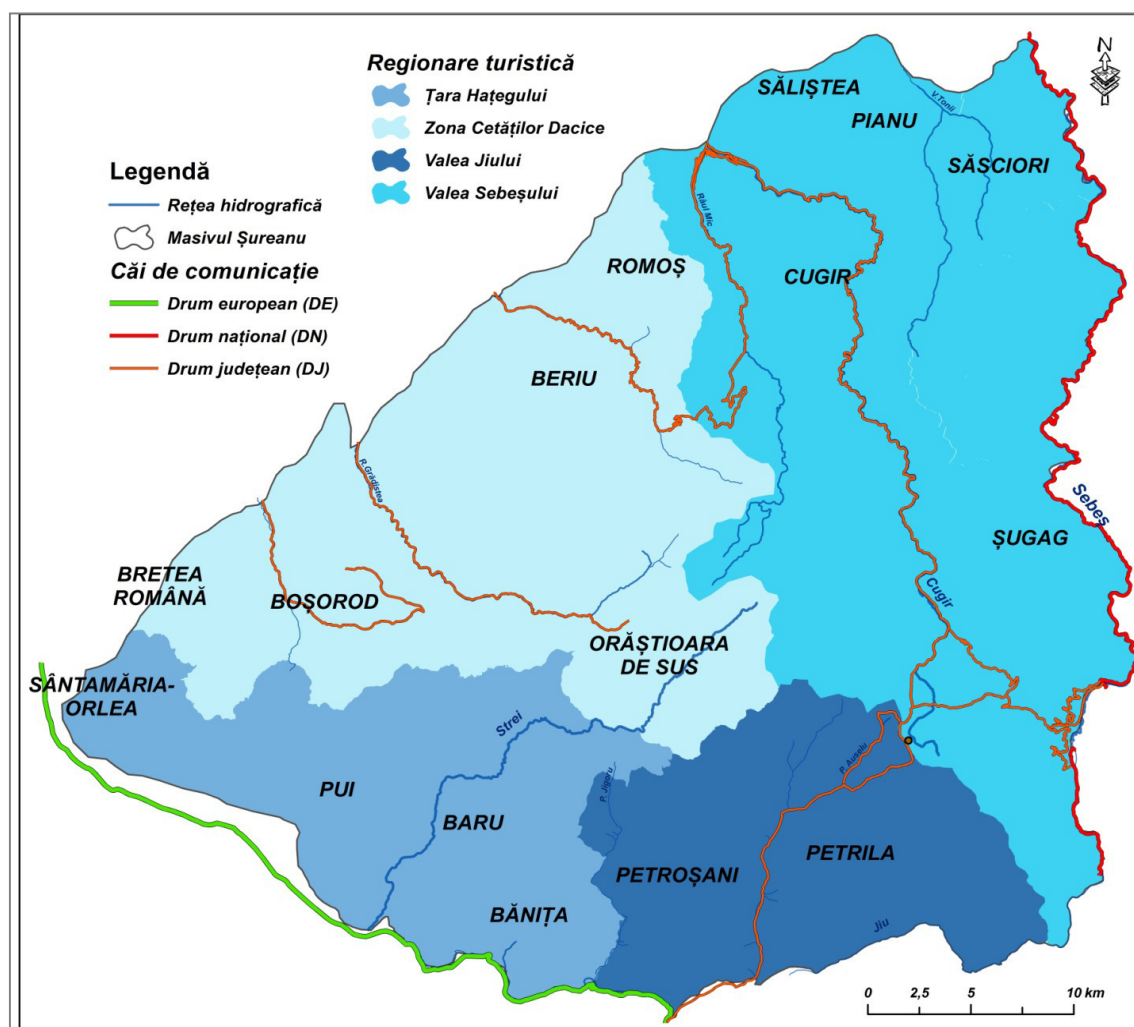

Figura 73. Regionarea turistică a Masivului Șureanu

7.2 Delimitarea zonelor și a arealelor turistice în funcție de repartitia teritorială a resurselor

Pe baza tipurilor de turism întâlnite în teritoriu s-a urmărit identificarea profilului și regionarea turistică a Masivului Șureanu, pentru dezvoltarea turistică a zonelor pe baza formelor de turism practicate. Procesul a fost realizat pe baza fondului turistic și facilitat de limitele administrative ale unităților administrativ-teritoriale, fiind identificate astfel patru zone turistice: Valea Sebeșului, Zona Cetăților Dacice, Țara Hațegului și Valea Jiului. Fiecare zonă se individualizează prin elemente specifice care îi conferă o anumită unitate și identitate atât la nivel fizic cât și mental.

7.3 Amenajarea și valorificarea turistică a Masivului Șureanu. Soluții și propuneri

În urma analizei situației existente din Masivul Șureanu s-a constatat existența unui potențial turistic bogat, atât de proveniență naturală cât și antropică, care este în același timp slab valorificat. Cu toate că în zona imediat înconjurătoare există locații turistice cu reverberații internaționale sau naționale, influențele acestora se extind prea puțin în perimetrul Masivului Șureanu.

Pentru o valorificare superioară echilibrată și introducerea resurselor atractive în circuitul social-economic, am realizat multiple propuneri de amenajare turistică, precum:

- Amenajarea unor trasee turistice tematice care să ajute la conștientizarea potențialului turistic natural și antropic al Masivului Șureanu (Carst în Munții Șureanu și Pe urmele Geto-Dacilor);
- Amenajarea propriu-zisă a peșterilor, acțiune orientată pe trei direcții: amenajări turistice simple, amenajări specifice speoturismului extrem și amenajări turistice complexe;
- Amenajări pentru practicarea turismului recreativ, care constau în amenajări punctuale care să asigure desfășurarea în condiții de siguranță a drumețiilor montane;
- Edificarea de trasee special amenajate destinate cicloturismului, care se desfășoară în prezent pe infrastructura de comunicație existentă;
- Amenajarea abrupturilor, cheilor și peșterilor pentru practicarea alpinismului și a escaladei, în perimetrul Masivul Șureanu aceste activități fiind în stadiu incipient de dezvoltare;
- Edificarea unor drumuri turistice care oferă oportunități de dezvoltare a zonelor mai puțin cunoscute și frecventate de către turiști, dar care posedă resurse de valoare, susceptibile în a atrage interesul turiștilor.

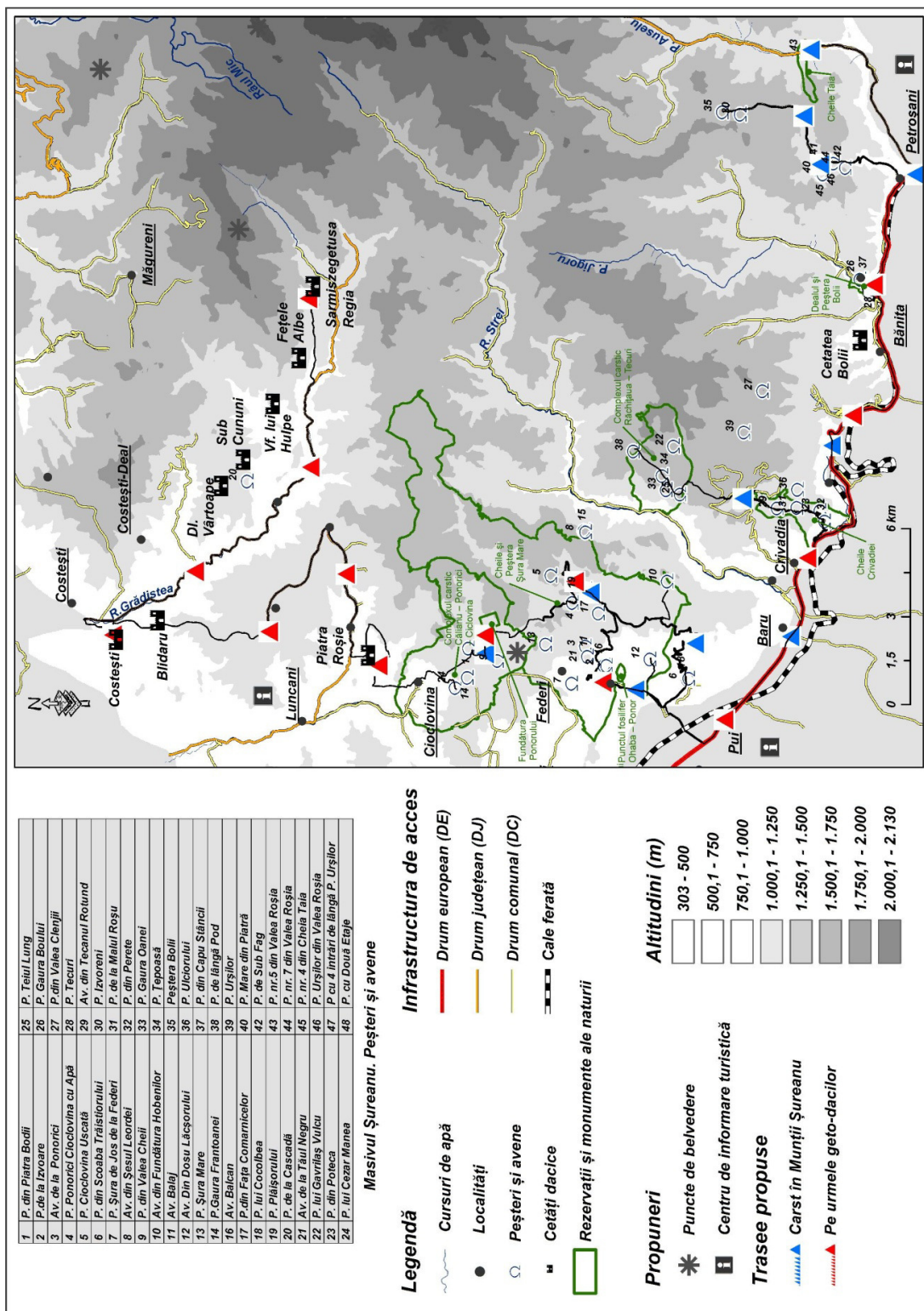

Figura 74. Masivul Șureanu. Propuneri de amenajare și valorificare turistică

CONCLUZII

Masivul Șureanu, entitate fizico-geografică, componentă a sistemului Meridional al Carpaților, se distinge sub aspect turistic prin particularitățile evidențiate atât la nivelul potențialului turistic existent și al disponibilității lui în teritoriu cât și în ceea ce privește modalitățile de amenajare și valorificare turistică superioară și echilibrată a acestuia.

Acțiunea de amenajare și valorificare turistică a masivului Șureanu urmărește punerea în valoare optimă a potențialului turistic, prin conturarea unor strategii de amenajare turistică care să cuprindă toate inițiativele necesare unei dezvoltări de manieră durabilă. Sinteza potențialului turistic natural este dată de frumusețea peisajului și implicația acestuia în activitatea turistică.

Gradul de valorificare al obiectivelor antropice este departe de cel meritat, dacă ținem cont de importanța istorică, la care se adaugă atribute precum ineditul, unicitatea și peisajele pitorești conferite. Asistăm astfel, din cauza nepăsării, indiferenței dar și a lipsei de fonduri mereu invocată de autorități, completată de lipsa de responsabilitate a multor turiști, la distrugerea tezaurului păstrat de înaintașii noștri.

Reliefului i se atribuie și funcția de suport pentru infrastructura turistică, de la bazele de cazare și alimentație, la căile de comunicație, infrastructura de agrement și diferitele amenajări turistice. Ca baze de cazare predomină pensiunile și cabanele turistice, concentrate în trei zone principale: Șugag - Cugir - Petrila, Orăștioara de Sus - cu satele Costești, Grădiștea de Munte și Depresiunea Petroșani. Serviciile de alimentație sunt asigurate preponderent în cadrul acestor unități, în zona montană înaltă, iar pe măsură ce ne apropiem de extremitățile masivului, întâlnim tot mai multe unități de alimentație independente.

În ceea ce privește accesul înspre zona montană, masivul este înconjurat de artere de circulație majore: Autostrada A1, tronsoanele Deva - Orăștie – Sebeș, situată în partea de nord, din care se desprind axe secundare: drumul european E79 Petroșani-Simeria (în vest și sud), continuat spre est cu drumul național DN 7A, Petroșani - Obârșia Lotrului - Voineasa, inelul rutier periferic fiind închis în partea de est de drumul național DN 67C, Sebeș - Obârșia Lotrului. Din acestea se desprind drumuri secundare, cu aspect concentric, care, suprapuse văilor principale, pătrund în interiorul masivului și au un rol esențial pentru turism (precum DJ 704, DJ 668A și DJ 705A).

Infrastructura de agrement îmbracă forme și funcții dintre cele mai complexe, fiind în mod frecvent asociată bazelor de cazare dar se poate constitui și ca entitate distinctă în cadrul stațiilor turistice, fiind utilizată atât de turiști cât și de localnici. Rolul acesteia de a întregi și a prelungi oferta turistică existentă, prin oferirea posibilității turiștilor de a practica diferite sporturi și contribuirea la menținerea sănătății, relaxare, recuperare în cazul unor afecțiuni, diversificarea paletei de servicii oferite (Cocean P., 2009b), este trunchiat de starea precară a instalațiilor, de insuficiența calitativă și cantitativă, precum și de amplasarea neinspirată.

Analiza circulației turistice și a tendinței pieței turistice a fost esențială în procesul de amenajare și valorificare turistică a Masivului Șureanu, datorită posibilității prezentării fenomenului turistic sub aspect numeric. Circulația turistică, în strânsă legătură cu oferta turistică existentă și calitatea serviciilor oferite, este deficitară la nivel regional, excepție făcând arealele turistice consacrate

ale regiunii (Domeniul Schiabil Șureanu, Orăștioara de Sus – Costești, zona orașului Petroșani, Mănăstirea Oașa). Sezonalitatea circulației turistice din areal, prin cele două perioade ale activității turistice-sezonul estival și hivernal, scoate în evidență utilizarea incompletă a bazei tehnico-materiale și a forței de muncă, cu influențe negative asupra calității și costurilor serviciilor, precum și termenul de recuperare a investițiilor. Diversificarea ofertei turistice și propunerile de amenajare turistică vor permite valorificarea acelor areale cu potențial turistic generos insuficient promovate și reducerea amplitudinii turistice.

Amenajările turistice din cadrul Masivului Șureanu sunt insuficiente, dacă ținem cont de perspectivele de dezvoltare ale turismului și nu se remarcă printr-o manieră durabilă de abordare. De aceea, activitatea turistică se practică la o scară mai mică și chiar în lipsa unor amenajări de ordin calitativ (pensiuni turistice, cabane, hoteluri). Se impune realizarea unor noi amenajări, care să deservească mai multor scopuri: amenajări pentru o mai bună punere în valoare a obiectivelor turistice, aplicarea unor politici durabile de conservare și protejare a potențialului turistic, amenajări de amploare ale unor obiective punctuale (domeniul schiabil) și corelarea lor cu infrastructura de cazare și alimentație.

Dintre formele de turism practicate la ora actuală în perimetrul Masivului Șureanu, cele mai reprezentative sunt sporturile de iarnă și drumețiile montane. Arealul conține peste 10 kilometri de pârtii de schi de diverse dificultăți, situate la o altitudine remarcabilă în România (locul II după stațiunea Sinaia). Drumețiile montane sunt favorizate de existența unui număr ridicat de trasee turistice, a căror diversitate a lungimilor și gradelor de dificultate generează o sferă largă de adresabilitate. Pentru promovarea acestor forme de turism, un rol deosebit de important îl au competițiile sportive și reuniunile, prin numărul mare de participanți, vizitatori și spectatori implicați sau prezenți în areal. Alte forme bine reprezentate sunt speoturismul, turismul cultural, turismul educațional, sporturile extreme (alpinism, escaladă), ecoturismul, precum și alte forme ale turismului recreativ, cultural, curativ sau mixt.

Cercetarea de față a reușit să demonstreze necesitatea inițiativelor de amenajare și valorificare turistică a masivului Șureanu, procese cu influență directă pentru dezvoltarea turistică a zonei montane. Pentru a funcționa ca destinație turistică complexă și autentică pe piața internă și internațională, se constată necesitatea unei abordări sistemice, care să ia în calcul imperative precum inițiativa locală, amenajarea teritorială și turistică, implicarea și educarea comunităților locale.